

Tillid, respekt og stabilitet

Årsberetning 2026 for Kristelig Handicapforening

I det seneste år er der to sager, der har gjort et særligt indtryk for mig.

Den ene sag handler om Kirstine på 34 år, der lever med psykisk sårbarhed, en spiseforstyrrelse og autisme. Hun er elsket af sin familie, som kæmper en brav kamp for hende. Men i mødet med systemet er hun igen og igen blevet kastet rundt mellem instanser, afgørelser og ventetider. Hjælpen har været usikker. Opfølgningen har manglet. Nu presser kommunen på for, at hun skal flytte bort fra hendes nuværende bofællesskab, hvor hun føler sig hjemme.

Den anden sag handler om en familie med flere voksne børn med diagnoser inden for autismeområdet. Da regeringen meldte ud, at førtidspensionssager kunne genåbnes, skabte det dyb usikkerhed: Skal vi nu igen igennem et opslidende forløb? Kan vi stole på, at det, vi har fået tilkendt, står ved magt?

Fælles for sagerne er ikke ond vilje. Det er ustabilitet. Uforudsigelighed. En oplevelse af, at systemet skaber ekstra belastning for mennesker, der i forvejen er sårbare.

Det bekræftes i VIVE's rapport om inddragelse og tillid på handicapområdet. Manglende sammenhæng og koordinering svækker oplevelsen af at blive hørt.

Tillid kan imidlertid ikke forudsættes, men skal bygges op over tid gennem stabil, respektfuld og vedvarende inddragelse. Men det glipper for ofte i vores nuværende system, som har for svært ved at skabe stabile rammer. Stabilitet er en forudsætning for effektive indsatser og for borgernes trivsel og retssikkerhed. Derfor er det ikke et blødt ideal.

Når tilliden svækkes

I Kristelig Handicapforening møder vi jævnligt familier, som fortæller det samme: Man lever ikke kun med et handicap eller sygdom, men også med kampen for at få den hjælp, man har ret til.

Derfor har vi gennemført en undersøgelse for at belyse, hvordan mennesker med handicap, deres pårørende og fagprofessionelle oplever mødet med myndighederne. Det er ikke en videnskabelig analyse, men en tydelig pejling af erfaringerne i hverdagen og af den aktuelle debat om tillid på handicapområdet.

Den er inspireret af den tyske sociolog Axel Honneth og hans tanker om anerkendelse. Han peger på, at vores selvforståelse formes i mødet med andre, og at vi alle har brug for tre former for anerkendelse:

- Retlig anerkendelse gennem rettigheder og ligebehandling, som giver os selvagtelse.
- Anerkendelse i fællesskaber, hvor vores bidrag værdsættes, og som styrker vores selvværd.
- Personlig anerkendelse i nære relationer, som giver os den grundlæggende selvtilid, der gør os i stand til at deltage i samfundet.

Med dette perspektiv har vi ønsket at belyse, hvordan mødet med myndigheder enten kan styrke eller svække oplevelsen af at være en ligeværdig borger.

Tallene giver grund til eftertanke:

- Kun 26,1 % angiver høj tillid til myndighedernes håndtering af deres sag.
- 47,4 % svarer, at deres konkrete oplevelser har svækket deres generelle tillid til det offentlige.

- 58,2 % oplever, at de selv må kende lovgivningen for at få den støtte, de har ret til.
- Hver femte oplever i ringe grad eller slet ikke at blive mødt med respekt.

Danmark er ellers kendt som et samfund med høj tillid. Alligevel peger næsten halvdelen af respondenterne på, at deres erfaringer påvirker tilliden til samfundets institutioner. Det viser en udfordring, som rækker ud over den enkelte sag.

Retssikkerhed og rettigheder

Mange oplever, at de ikke får den nødvendige information om deres rettigheder. Kun hver femte føler sig tilstrækkeligt oplyst, mens langt flere selv må have detaljeret kendskab til serviceloven for at opnå den støtte, de er berettiget til. Det udfordrer oplevelsen af retssikkerhed. For rettigheder bør ikke afhænge af borgerens evne til at gennemskue systemet.

Oplevelsen af respekt er blandet. Mange beskriver gode møder med engagerede medarbejdere, men hver femte føler sig mødt med mistænksomhed frem for tillid. Respekt handler ikke kun om tone, men om at blive taget alvorligt og mødt som ligeværdig.

Respekt og relation

Undersøgelsen viser et blandet billede, når det gælder oplevelsen af respekt. Mange fortæller om gode møder med engagerede og kompetente medarbejdere. Det er vigtigt at anerkende.

Men hver femte oplever i ringe grad eller slet ikke at blive mødt med respekt frem for mistænksomhed. I fritekstsvarene peges der blandt andet på "manglende respekt for det enkelte menneske" og oplevelsen af standardløsninger frem for individuelle vurderinger.

Respekt handler ikke kun om tone. Det handler om at blive taget alvorligt og behandlet som en ligeværdig borger.

Standardisering og økonomisk pres

Flere oplever, at økonomiske hensyn og standardiserede løsninger vejer tungere end individuelle behov. Nogle oplever gode forløb, men balancen er skrøbelig, og det samlede billede viser en særlig sårbarhed i mødet mellem borger og system.

Denne oplevelse deles af andre undersøgelser, bl.a. Advokatsamfundets Retssikkerhedsanalyse fra 2025, som viser, at selv om den generelle retssikkerhed i Danmark vurderes som høj, oplever udsatte grupper den som betydeligt svagere. Det genfinder vi i vores resultater.

Risikoen for forråelse

Undersøgelsen viser et nuanceret billede. Der er mange gode møder og velfungerende forløb, men en betydelig gruppe oplever svækket tillid, usikker retssikkerhed og manglende respekt. Når næsten halvdelen fortæller, at mødet med systemet påvirker deres tillid til det offentlige, er det et signal, vi må tage alvorligt.

Det peger på en strukturel udfordring, som også angår os som forening. Vi må spørge, hvordan vi kan bidrage til, at mennesker med handicap og deres familier mødes som ligeværdige borgere med rettigheder, respekt og reel mulighed for at blive hørt.

Forråelse er en risiko for os alle. På et kursus, vi selv har arrangeret for medarbejdere i KH's bofællesskaber, forklarede psykolog og forfatter Dorte Birkmose, hvordan forråelse kan opstå, når mennesker i omsorgsarbejde bliver pressede og gradvist mister evnen til at møde andre med empati. Det sker ofte uden ond vilje – og uden, at man selv opdager det.

Netop derfor har vi som forening også et ansvar. Forråelse kan ramme sagsbehandlere, politikere og andre myndighedspersoner, men også os selv. Derfor skal vi fortsat tale åbent om vores erfaringer og støtte hinanden i at holde omsorgen og kærligheden levende i både ord og handling.

Vi kan ikke fjerne al usikkerhed i systemet, men vi kan arbejde for at bygge tillid og bære mennesker dér, hvor de er mest sårbare.

Strategi og handlingsplan

Sidste år fremlagde vi en strategi og handlingsplan for Kristelig Handicapforenings arbejde i de kommende år. Den indeholder en række milepæle for arbejde. Nogle er allerede nået, mens vi er godt på vej med andre.

Øgning af den årlige gaveindtægt

En central milepæl har været at øge den årlige gaveindtægt med 200.000 kroner. Det mål er nået, men kun fordi vi i 2025 mistede UL-FRI-midlerne som følge af skærpede krav. Det efterlod midt på året et hul i budgettet på 250.000 kroner.

Vi valgte at være åbne om situationen, og opbakningen var stor. Nye fastgivere kom til, medlemmer og bofællesskaber bidrog med ekstra beløb, og julekampagnen gav 60.000 kroner. Sammen med nødvendige besparelser betyder det, at året kan afsluttes i balance.

Giverindtægterne steg med 95.000 kroner, men vi har fortsat behov for at styrke indsamlingen. Samtidig forbereder vi årets ULFRI-ansøgning, hvor de nye dokumentationskrav kan skabe udfordringer.

Bestyrelsen fastholder, at budgetterne skal balancere eller give et mindre overskud, så vi fortsat kan yde lån til bofællesskaberne. Budgettet for 2026 er derfor lagt i balance med reduceret arbejdstid, opsagte abonnementer og en midlertidig reduktion i udgivelserne af KH-bladet.

Økonomisk klarhed og ansvarlighed er afgørende for, at vi kan være en stabil og troværdig samarbejdspartner.

Opdateret samarbejdsaftale

En anden vigtig milepæl har været arbejdet med en opdateret rammeaftale, som tydeliggør de fælles forpligtelser og samarbejdsformer mellem Kristelig Handicapforening og bofællesskaberne. Aftalen er blevet til i tæt dialog med ledere og bestyrelser og har haft til formål at skabe klarhed om værdigrundlag, roller og ansvar, og dermed

om, hvad medlemskabet både forpligter til og giver adgang til.

Processen har været konstruktiv, og vi har bestræbt os på at imødekomme bofællesskabernes forslag og ønsker. Aftalen fastholder, at samarbejdet bygger på Kristelig Handicapforenings værdigrundlag, hvor det kristne menneskesyn og den faglige kvalitet går hånd i hånd. Samtidig understreges det, at alt arbejde skal leve op til gældende lovgivning og faglige standarder.

Rammeaftalen præciserer også vores rolle som forening: at værne om værdigrundlaget, tilbyde faglige kurser, netværk og ledelsessparring, udvikle relevant materiale og være en tydelig stemme i værdimæssige og politiske spørgsmål, der vedrører mennesker med handicap.

Det har været vigtigt at tydeliggøre, at bofællesskaberne fortsat er selvstændige, selvejende institutioner med egen bestyrelse og ledelse. Aftalen ændrer ikke på deres ansvar, men beskriver rammen for et frivilligt og værdibaseret samarbejde.

Med den nye aftale ønsker vi at styrke gennemsigtighed, forudsigelighed og gensidigt ansvar. Det ligger i forlængelse af det, vores undersøgelse peger på: Tillid kan ikke tages for givet. Den skal bygges, også hos os selv.

Introkurser for nye bestyrelsesmedlemmer

En anden vigtig opgave har været at udarbejde et introkursus for nye bestyrelsesmedlemmer i bofællesskaberne. Materialet er færdigt, og det første kursus afholdes snart. Formålet er at give nye bestyrelsesmedlemmer en grundlæggende forståelse af ansvar, opgaver og samarbejdet med den daglige ledelse, så de får et trygt og godt afsæt for deres arbejde.

Kurset afholdes online om aftenen og varer omkring en time. Vi håber, at mange vil prioritere at deltage, for velforberedte bestyrelser er en styrke for både bofællesskaberne og foreningen som helhed.

Nye lokaler

Den 15. august var en stor dag, som vi havde set frem til. Da flyttede vi vores kontor fra Torvet 1. sal til de nye lokaler i JB71. Her har vi fået langt bedre rammer: større og lysere kontorer, adgang til gode mødelokaler og bedre muligheder for at stå for forplejning ved arrangementer. Det er en markant opgradering og til næsten samme pris som før.

Vi glæder os også over de nye relationer, der er opstået ved at dele bygning med andre kirkelige organisationer. Det giver både sparring, fællesskab og nye perspektiver i hverdagen.

Flytningen blev fejret med en fælles åbningsfest for alle organisationer fra både JB71 og Torvet. Det blev en rigtig festdag med mange gæster, kaffe og kage – og en varm indvielse af de nye lokaler. Tak til alle, der kiggede forbi.

Ny landsleder

Til november tager vi afsked med vores landsleder, Tove Søgaard, som går på pension efter mere end ti år i spidsen for foreningen. Selve takketalen gemmer vi til Frøfestival, men jeg vil også i årsberetningen fremhæve den store indsats, hun har ydet.

Tove har sat et tydeligt aftryk og efterlader en forening i rigtig god form. Hun var med til at styrke landskontoret, blandt andet gennem ansættelsen af en ekstra medarbejder, og hun har løftet kvaliteten af vores kursustilbud og givet værdifuld sparring til bofællesskaberne. Derudover har hun båret en lang række praktiske opgaver i forbindelse med konferencer, Frøfestival og andre aktiviteter. Udadtil har hun repræsenteret KH på fornem vis, blandt andet gennem sit arbejde i LEV's bestyrelse, og hun er for nylig blevet valgt som beskikket medlem af Ankestyrelsen, hvilket siger meget om den tillid, hun nyder.

For mig personligt har samarbejdet med Tove været en stor glæde. I de ti år, vi har arbejdet sammen, har vi haft et stærkt og tillidsfuldt makkerskab, også når vi har stået over for vanskelige sager. Jeg vil savne de mange samtaler og den ro,

faglighed og menneskelighed, hun har bragt ind i arbejdet. Heldigvis ved jeg, at vi ikke slipper forbindelsen helt, blandt andet fordi hun fortsætter med at repræsentere os i LEV.

Toves afsked betyder, at vi nu står foran at rekruttere en ny landsleder. Bestyrelsen udarbejder i øjeblikket stillingsopslaget, som offentliggøres før sommerferien. Ansættelsessamtalerne forventes afholdt i september med tiltrædelse i november. Her får vi brug for hele foreningens hjælp til at finde den rette person. Vi søger en leder med erfaring, indsigt i det sociale område og et klart engagement i vores værdigrundlag, som bygger på det kristne menneskesyn og folkekirkens evangelisk-lutherske tradition.

Forkyndelse og undervisning

Det har længe været en udfordring, at der næsten ikke findes forkyndelsesmateriale målrettet voksne med udviklingshandicap. Der findes f.eks. ingen bibel, som tager deres livs- og troserfaring alvorligt, og mange må derfor bruge en børnebibel. Bibelselskabet er åbne for at udvikle et materiale, hvis vi kan bidrage med den faglige ramme, og den opgave ligger stadig foran os.

Heldigvis sker der fremskridt. Merete Bandak har, med støtte fra Hanne Sangill, udviklet en ny andagtsbog skrevet direkte til målgruppen. Hun præsenterede arbejdet i forkyndelsesnetværket i 2025, og i foråret udgiver vi en podcast, hvor hun fortæller om processen og om mødet med bofællesskabernes beboere.

Vi har set frem til at lancere bogen på årsmødet og håber, at mange vil købe et eksemplar med hjem. Forkyndelse og undervisning er hjerteblod for os, og vores vision understreger tydeligt, at vi ønsker at virke i krydsfeltet mellem tro og udviklingshandicap og støtte den enkelte i tro og fællesskab omkring Bibelens Gud.

Udvikling af bofællesskaber

Det kommende bofællesskab i "Storkøbenhavn" er stadig i proces. Det har været et langt sejt træk, og spaden har ikke været i jorden endnu. Lokal-

planen er godkendt af Høje Tåstrup kommune, og derfor er der fokus på fondsansøgninger – og så vidt jeg har forstået er de første økonomiske tilsgn kommet ind.

Fra KH's side vil vi gerne benytte lejligheden til at sige tak til de frivillige, som nu igennem mange år har arbejdet hårdt på at skabe et nyt hjem unge og voksne med udviklingshandicap. Jeres indsats vil få livsforandrende betydning for de kommende beboere og deres pårørende, og jeg håber, at I kan bevare gåpåmodet!

I Aarhus har vi forsøgt at opbygge et fællesskab i den nye bygning, som Menighedsfakultetet står bag. Projektet går ud på at skabe et kollektivt-lignende miljø for unge, som grundet autisme eller anden udfordring, har brug for en støttende hånd i hverdagen for at klare et studieforbånd eller opstarten på et arbejdsliv efter studiet.

Udlejningen af lejligheden har haft en langsom opstart, som nok primært skyldes økonomi. Vi arbejder løbende med det og har fået skruet projektet sammen, så det kan udvikle sig løbende. Vi håber og forventer, at det i løbet af få år vil vokse sig større.

Som jeg viste på sidste års generalforsamling, har KH været i langsom vækst i mange år. Vores mål er, at bofællesskaber inden udgangen af 2031 tilsammen har mere end 200 boliger.

Tak

Det har på mange måder været et godt år, hvor vi på trods af udfordringer med økonomien har nået ganske meget. Tak til jer på landskontoret for en flot indsats. Tak til alle jer, der arbejder på et bofællesskab enten som ansat eller frivillig! Ikke mindst: Tak til alle jer medlemmer for at bakke op omkring bestyrelsens arbejde! Det sætter vi stor pris på.

Når vi engagerer os på handicapområdet, gør vi det ikke kun af social ansvarlighed. Vi gør det, fordi vi tror, at Gud selv har knyttet sig til det sårbare. Så lad mig runde af med en pointe, som

er et sammensurium af noget, som jeg har læst hos Luther og Bonhoeffer:

Det svage og uanseelige i verden er ikke blot noget, Gud tager sig af.

Det er det sted, hvor Gud vil være.

Thomas Bjerg Mikkelsen

Kursusdagen om Forråelse havde 95 deltagere

Mange familier deltog på bibelcamping med hjerte, mund og hænder

Årets fællesbillede fra Frøfestival